

29. 02. 2016

**Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny i systemu pieczy
zastępczej na terenie
Miasta Lublin w 2015 roku
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z realizacją zadań z tego
zakresu**

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

Monika Lipińska

**DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie**

Małgorzata Domańska

Lublin, luty 2016 roku

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.) wprowadziła nowe obowiązki sprawozdawcze. Obligują one wójtów, kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do przygotowania opracowań dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy.

Obowiązki sprawozdawcze w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynikają z zapisów:

- art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy - organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy;
- art. 179 ust. 1 ustawy - wójt składa radzie gminy, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań;
- art. 182 ust. 5 ustawy - kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Lublin powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego. Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionym zarządzeniem Nr 52/11/2103 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

Przedstawione opracowanie ma w szczególności na celu przedstawienie działań podejmowanych w zakresie wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2015 roku, a także wskazanie istniejących problemów, potrzeb i dalszych kierunków działań w tym obszarze.

SPIS TREŚCI:

I. WSPIERANIE RODZINY	3
1. Poradnictwo specjalistyczne	3
2. Asystenci rodziny	7
3. Placówki wsparcia dziennego	9
4. Pozostałe formy wspierania rodziny	15
4.1. Rodziny wspierające	15
4.2. Grupy wsparcia	15
4.3. Spotkania rodzin naturalnych.....	16
II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	17
1. Rodzinna piecza zastępcza	17
1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	17
1.1.1. Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą.....	19
1.1.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.....	30
1.1.3. Pozostałe formy wsparcia dla rodzin zastępczych	32
1.2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach	34
2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	36
2.1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin	37
2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej	40
2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach	42
III. USAMODZIELNIENIA	44
IV. ZESTAWIENIE POTRZEB I REKOMENDACJE.....	48

I. WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do pełnienia tych funkcji (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn.zm.). Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny powinna odbywać się z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte szeregiem działań w ramach pracy z rodziną, w szczególności:

- 1) konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym,
- 2) terapią i mediacją,
- 3) pomocą prawną,
- 4) usługami asystenta rodziny.

1. Poradnictwo specjalistyczne

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, w zakresie terapii uzależnień, przemocy, kryzysów) oraz pomoc prawną, rodziny bezpłatnie uzyskują w:

- Specjalistycznej Poradni dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E;
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, ul. Probostwo 6;
- Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej.

Od 1 stycznia 2009 r., w wyniku reorganizacji **Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin, ul. Popiełuszki 28E** stała się komórką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W roku 2015 z pomocy skorzystały **1 962 osoby** (w tym : 1732 osoby dorosłe oraz 230 dzieci) w tym:

- z terapii 1004 osoby (dorośli: 826, dzieci: 178),
- z profilaktyki 958 osób (dorośli: 906, dzieci: 52).

Wsparciem w formie terapii objęto **686 rodzin**. Ponad 93% z nich to rodziny naturalne, a niespełna 5% stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 9 rodzin adopcyjnych oraz 4 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych terapią w 2015 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	686
rodzin naturalnych	644
rodzin zastępczych	29
rodzin adopcyjnych	9
dzieci przebywających w placówce	4

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W roku 2015 liczba osób objętych wsparciem poradni była o 10% wyższa niż w roku 2014. W 2015 roku, w terapii uczestniczyły **1004 osoby**, ogółem odbyło się **5 940 sesji** terapeutycznych i konsultacyjnych, co stanowi 7% wzrost w odniesieniu do roku 2014 (5518 sesji). Klienci Poradni coraz częściej korzystają z długotrwałej pomocy, a nie tylko z jednorazowych konsultacji. Proces terapii rodziny prowadzi do stałych zmian i jest znacznie bardziej efektywny niż porady konsultacyjne. Zapotrzebowanie w zakresie poradnictwa, a także zainteresowanie osób i rodzin sesjami konsultacyjnymi i terapeutycznymi utrzymuje się na wysokim poziomie (oczekiwanie na terapię trwa ok. 3 miesiące).

Tabela 2. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2015 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2014 r. – 1 929		Liczba osób objętych wsparciem w 2015 r. – 1 962	
	w tym dorosłych	w tym dzieci	w tym dorosłych	w tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	1712	217	1732	230
w tym: liczba osób w terapii	725	141	826	178
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	987	76	906	52

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i pedagogiczną utrzymuje się na wysokim poziomie. Obserwowane jest również rosnące zainteresowanie klientów poradnictwem prawnym.

Z pomocy Centrum Interwencji Kryzysowej korzystają osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, m. in.: ofiary przemocy, w tym osoby doświadczające przemocy seksualnej i ofiary przestępstw, rodziny osób uzależnionych, osoby znajdujące się w krytycznej sytuacji życiowej spowodowanej zdarzeniami losowymi i innymi czynnikami.

W 2015 roku w Centrum udzielono ogółem **18 726 porad**, w tym:

- 4 486 porad w kontakcie bezpośrednim,
- 503 konsultacje telefoniczne,
- 13 695 porad i konsultacji w całodobowym telefonie zaufania.

Centrum Interwencji Kryzysowej objęło wsparciem 155 rodzin z problemem przemocy domowej, w tym 9 dzieci. Oprócz przyjęć indywidualnych, dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, prowadzono zajęcia grupowe. W grupie arteterapeutycznej dla kobiet doświadczających przemocy uczestniczyło - 15 kobiet, w grupie arteterapeutycznej dla dzieci zagrożonych przemocą uczestniczyło - 13 osób, grupie wsparcia samopomocowej o charakterze otwartym – 18 osób, grupie interwencyjno-wspierającej z elementami DDA - 9 osób. Ponadto prowadzone były zajęcia umiejętności wychowawczych dla rodziców, w których uczestniczyło w 2015 roku 25 osób oraz cykl warsztatów edukacji prawnej, w których uczestniczyło 50 osób.

Centrum w roku 2015 realizowało 2 edycje podstawowego programu korekcyjno-edukacyjnego oraz 1 edycję pogłębionego programu korekcyjno-edukacyjnego, skierowane do sprawców przemocy domowej, osadzonych z art. 207 KK w Areszcie Śledczym. Ogółem w programie uczestniczyły 33 osoby.

W okresie 2015 roku w ramach zajęć profilaktycznych Centrum Interwencji Kryzysowej przeprowadziło 28 spotkań z uczniami i ich rodzicami na terenie lubelskich szkół. W spotkaniach uczestniczyło 536 dzieci oraz 236 osób dorosłych.

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) rodziny uzyskują bezpłatnie od pracowników pracujących w **Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej**.

Specjaliści zatrudnieni w Dziale tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo m.in. na rzecz rodzin naturalnych¹. W roku 2015 tą formą pomocy objęte były **53** rodziny. Udzielono 238 porad, w tym: 27 porad psychologicznych oraz 211 pedagogicznych.

Tematyka porad dotyczyła:

¹ Poradnictwo na rzecz rodzin zastępczych świadczone przez Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej opisane zostało na stronie 29.

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przezwycięzania występujących trudności życiowych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi, podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do lekarzy specjalistów.

Dodatkowo w ramach interwencji kryzysowej w Mieście Lublin działają trzy ośrodki wsparcia dotowane z budżetu Miasta. Świadczą pomoc rodzinom i osobom będącym w sytuacji kryzysowej. Są to: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek, Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek z dziećmi do lat 3 i kobiet w ciąży.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej. Mieści się przy ul. Bazylianówka 44. Dysponuje 25 miejscami. Ośrodek zapewnia schronienie i stały dozór zapewniający odseparowanie ofiary od sprawcy przemocy. Osoby otrzymują posiłek interwencyjny, pozyskaną żywność oraz pomoc rzeczową i środki higieny osobistej. Mają zapewnioną pomoc specjalistów: psychologa, pedagoga, terapeuty, prawnika i psychiatry. Uczestniczą w terapii indywidualnej i grupowej. W 2015 roku dotacja na funkcjonowanie wynosiła 300 000 zł. Z usług Ośrodka w 2015 roku skorzystało 51 osób.

Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek prowadzony jest przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej. Mieści się przy ul. Bronowickiej 3. Posiada 70 miejsc. Zapewnia schronienie, posiłek interwencyjny, pozyskaną żywność, odzież oraz pomoc rzeczową. Pomoc świadczą specjaliści zatrudnieni w ośrodku: psycholog, pedagog, prawnik i pracownik socjalny. W 2015 roku dotacja z budżetu Miasta Lublin wynosiła 300 400 zł. Z usług w Ośrodku w 2015 roku skorzystało 66 osób.

Ośrodek Wsparcia dla samotnych matek z dziećmi do lat 3 i kobiet w ciąży prowadzony jest przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej. Posiada 10 miejsc. Ośrodek zapewnia schronienie, 3 posiłki dziennie, odzież oraz pomoc rzeczową (leki, środki czystości, artykuły do pielęgnacji dzieci). Pomoc świadczą specjaliści zatrudnieni w Ośrodku:

psycholog, pedagog, psychoterapeuta i pracownik socjalny. W 2015 roku dotacja z budżetu Miasta Lublin wynosiła 73 000 zł. Z usług Ośrodka w 2015 roku skorzystało 26 osób.

2. Asystenci rodziny

W 2015 r. w Lublinie zatrudnionych było 13 asystentów rodziny. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **494 508,48 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2015 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa dotację celową w kwocie **176 301,60 zł (co stanowiło 34% całości wydatków)** na dofinansowanie wynagrodzeń dla **8** asystentów.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloprotymowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi.

W 2015 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było **259 rodzin** niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się **531 dzieci**. Asystenci odbyli **6 931 wizyt** w środowisku. W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z **88 rodzinami**. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (30 przypadków), brak współpracy rodziny z asystentem (32 przypadki), zmiana miejsca zamieszkania rodziny (10 przypadków), brak efektów pracy (14 przypadków) oraz zmiana metody pracy (2 przypadki).

W 2015 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali **245** planów pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy.

Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2015 r. dokonano i przygotowano na piśmie **252 oceny**.

Główne zadania zrealizowane przez asystentów rodziny dotyczyły:

- podejmowania działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielania pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, o przydział lub wymianę lokalu, o umorzenie długów lokatorskich, itp.;
- udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;
- motywowania do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowania członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowania o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;
- podejmowania działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;
- informowania o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowania rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielania pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowania w zakresie funkcjonowania na współczesnym rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);

- uświadomienia wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m.in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- przygotowania i prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną.

Rekomendacje:

Należy podkreślić, iż funkcja asystenta rodziny jest stosunkowo nową formą wspierania rodzin naturalnych, w których pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy asystentów rodziny, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2016 środki na zatrudnienie 14 asystentów.

Zgodnie z zapisami ustawy, **maksymalna liczba rodzin, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem, obecnie zatrudnionych asystentów**, wynosi **210**. Mając na uwadze, iż liczba rodzin wymagających wsparcia wzrasta, w perspektywie kolejnych lat, koniecznym może się okazać zwiększenie zatrudnienia na stanowisku asystenta. W tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych.

3. Placówki wsparcia dziennego

Rodzina może także uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu całego 2015 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowały **23 placówki**:

- 20 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, (2 z nich zakończyły swoją działalność z dniem 30.06.2015r., a 1 rozpoczęła działalność od 1.07.2015r.). Placówki te dysponowały 550 miejscami i objęły opieką 799 dzieci.
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 111 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 624 miejscami, a z ich usług w 2015 roku skorzystało 910 dzieci.

Tabela 3. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2015 roku z podziałem na typy

Lp.	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Typ placówki
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12, 20-612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12, 20-612 Lublin	<i>specjalistyczna</i>
2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a, 20-019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	<i>specjalistyczna</i>
3.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin	„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB” ul. Bernardyńska 5 20-109 Lublin	<i>specjalistyczna</i>

4.	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa z Cluny ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a , 20-124 Lublin	Dom Św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży Ognisko Wychowawcze ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
5.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3, 20-129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3, 20-129 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
6.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo- Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
7.	Stowarzyszenie "ŁABĘDŹ" ul. Jacka Przybylskiego 20/23 20-465 Lublin	Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15 20-335 Lublin	<i>opiekuńcza</i> (Placówka zakończyła działalność w dniu 30.06.2015r.)
8.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Brata Alberta ul. Willowa 15, 20-819 Lublin	Świetlica Św. Brata Alberta ul. Willowa 15 20-819 Lublin	<i>opiekuńcza</i> (Placówka zakończyła działalność w dniu 30.06.2015r.)
9.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Droga Męczenników Majdanka 27, 20- 325 Lublin	Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Kasztanowa 1, 20-245 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
10.		Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Fabryczna 19, 20-301 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
11.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Maksymiliana Kolbego ul. Droga Męcz. Majdanka 27 20-325 Lublin	Świetlica Opiekuńczo- Wychowawcza przy Parafii Św. Maksymiliana Kolbe ul. Dr. Męcz. Majdanka 27, 20-325 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
12.	Fundacja Integracyjna „Na Tatarach” ul. Gospodarcza 7, 20-213 Lublin	Świetlica „Promyk” ul. Odlewnicza 11a, 20-219 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
13.		Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20-434 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
14.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuitska 4/9, 20-113 Lublin	Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1, 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
15.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej ul. Krakowskie Przedmieście 1, 20-002 Lublin	Świetlica Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży ul. Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
16.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	<i>opiekuńcza</i>

17.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Al. Wilanowska 309 A, 02 – 665 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20-538 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
18.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin	Świetlica Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20- 468Lublin	<i>opiekuńcza</i>
19.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
20.	Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” ul. Abramowicka 2, 20-440 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „Misericordia” ul. Głuska 138, 20-380 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
21.	Stowarzyszenie Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” ul. Kunickiego 35, 20-417 Lublin	Placówka Wsparcia Dziennego „CIUCHCIA” ul. Kunickiego 35, 20-417 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
22.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9; 05 - 500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65, 20 - 718 Lublin	<i>opiekuńcza</i>
23.	Fundacja Sempre a Frente Ul. Grodzka 14, 20 – 112 Lublin	Świetlica Kowalska 3 Ul. Kowalska 3, 20 -115 Lublin	<i>opiekuńcza i specjalistyczna. (Placówka rozpoczęła swoją działalność od 01.07.2015r.)</i>

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Placówki mogą również prowadzić działalność na podstawie art. 228 ust. 5 uzyskując stwierdzenie wydane przez wójta, że zapewniają dzieciom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. W 2015 roku 18 placówek posiadało wymagane zezwolenia, a 4 działały na podstawie wydanych stwierdzeń.²

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom w ramach otwartego konkursu ofert. Umowy z podmiotami prowadzącymi placówki wsparcia dziennego zostały zawarte w 2013 roku, są corocznie aneksowane i obowiązują do dnia 31 marca 2016 roku. W roku 2015 na dofinansowanie kosztów działalności placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin wydatkowało **1 189 282,40 zł.**

² Jedna z placówek nie posiadała zezwolenia nie wystąpiła też o wydanie stwierdzenia o zapewnieniu dzieciom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu i z 30 czerwca 2015 roku zakończyła działalność.

Należy podkreślić, iż podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego aktywnie poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania. Podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego w ciągu całego 2015 roku pozyskały dodatkowe środki w łącznej wysokości **395 061,00 zł**, m.in. z Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Ministerstwa Sprawiedliwości, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, Wydziału Kultury UM Lublin, Fundacji Bank WBK, Fundacji Tesco Dzieciom. Pozyskana kwota wykorzystana została w 85% (336 414,00 zł). W ramach w/w środków zrealizowanych zostało 25 projektów dla 529 dzieci.

W roku 2015 w 21 placówkach wsparcia dziennego pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, w ramach pełnionego nadzoru przeprowadzili 41 wizytacji które dotyczyły m.in.: organizacji pracy, lustracji bieżących zajęć, frekwencji wychowanków, stanu zatrudnienia oraz kwalifikacji pracowników, współpracy placówek w zakresie opieki i wychowania z instytucjami wymienionymi w przepisach dotyczących wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, współpracy z wolontariuszami, stanu i poprawności dokumentacji prowadzonej przez placówkę, oglądu pomieszczeń, w których realizowane były zajęcia.

W roku 2015 dostrzegając zasadność rozbudowy sieci placówek wsparcia dziennego, ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert tj. „Otwarty konkurs ofert na realizację zadania własnego Gminy Lublin z zakresu wspierania rodziny - prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej na terenie Miasta Lublin w dzielnicy Za Cukrownią w okresie od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku” (z dnia 13.01.2015 r.) oraz „Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należących do zadań własnych Gminy Lublin w okresie od dnia 1 lipca 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku (z dnia 12.05.2015 r.), który obejmował 3 zadania: prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, w formie specjalistycznej lub w połączonych formach w dzielnicy Czechów, w dzielnicy Za Cukrownią oraz w dzielnicach Stare Miasto – Śródmieście.

Pierwszy otwarty konkurs ofert został unieważniony z powodu braku ofert.. W wyniku drugiego konkursu działalność rozpoczęła placówka wsparcia dziennego „Świetlica Kowalska 3” działająca w dzielnicy Stare Miasto – Śródmieście. Na zadania polegające na prowadzeniu placówki w dzielnicy Czechów i Za Cukrownią nie zostały złożone oferty.

Poza placówkami wsparcia dziennego, prowadzonymi przez podmioty pozarządowe, w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonowała Świetlica Socjoterapeutyczna Nr 2, przy ul. Piekarskiej 27. W świetlicy udzielano pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, niewydolnych wychowawczo oraz dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju.

Świetlica socjoterapeutyczna była miejscem, gdzie dzieci mogły spotkać się z rówieśnikami, aktywnie spędzić czas wolny, rozwijać swoje zainteresowania i zdolności, jak również uczyć się samodyscypliny. Uczestnictwo dzieci w zajęciach świetlic socjoterapeutycznych przyczyniło się do poprawy ich ogólnego funkcjonowania psychospołecznego, uwrażliwienia na potrzeby innych, jak również uczyło empatii i szacunku do innych osób.

W 2015 roku w zajęciach Świetlicy Socjoterapeutycznej, mieszczącej się przy Filii Nr 5 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, ul. Piekarska 27, uczestniczyło 15 dzieci w wieku od 6 do 15 lat. Koszt prowadzenia świetlicy w 2015 roku wyniósł 13 149,18 zł (środki własne).³

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie funkcjonuje również **Centrum Aktywności Środowiskowej**, które w ramach swojej działalności udziela pomocy osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka, zagrożonym wykluczeniem społecznym, zamieszkałym na osiedlu Antoniny Grygowej w Lublinie.

W 2015 roku, w celu zapobiegania degradacji społecznej dzieci i młodzieży, Centrum Aktywności Środowiskowej podejmowało liczne działania w zakresie organizacji czasu wolnego oraz aktywizacji społecznej i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży.

Ze wsparcia Centrum Aktywności Środowiskowej w 2015 roku skorzystało około **278 dzieci** i młodzieży, w tym **61** przebywało na podstawie zawartych kontraktów socjalnych.

Wśród licznych działań podejmowanych przez Centrum należy wskazać: wspieranie rodziny w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży, pomoc w nauce, stwarzanie warunków do rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz organizację czasu wolnego, zapewnienie pomocy rodzinie, dzieciom i młodzieży sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami poprzez organizację zajęć profilaktycznych,

³ Z uwagi na zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej brak było podstaw prawnych do dalszego funkcjonowania świetlicy. Z uwagi na powyższe z dniem 28 lutego 2015 roku zakończyła ona swoją działalność.

socjoterapeutycznych, korekcyjnych i terapeutycznych oraz udzielanie doraźnej i kompleksowej pomocy osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, które wynikają z dysfunkcji życia rodzinnego, sytuacji kryzysowych o charakterze losowym.

Rekomendacje:

W ramach rozwoju systemu wspierania rodziny na rok 2016, za szczególnie istotne należy uznać, podejmowanie dalszych działań zmierzających do uruchomienia placówki wsparcia dziennego w dzielnicy Za Cukrownią. Wskazane jest również kontynuowanie działań zmierzających do pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego celem zwiększania atrakcyjności zajęć przewidzianych dla dzieci i młodzieży.

4. Pozostałe formy wspierania rodziny

4.1. Rodziny wspierające

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie opublikowano informację, iż Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Opracowany został także wzór umowy z kandydatami.

W 2015 roku, pomimo starań nie udało się ustanowić rodzin wspierających. Podjęto działania informacyjne oraz kontakt z potencjalnymi kandydatami. 2 osoby wyraziły wstępną gotowość do podjęcia tej roli jednak nie złożyły wymaganych dokumentów. Należy zatem zintensyfikować działania edukacyjne wśród rodzin dysfunkcyjnych i ich najbliższego otoczenia.

4.2. Grupy wsparcia

W 2015 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie kontynuowano prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin

naturalnych. Grupa adresowana jest do rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Grupa wsparcia dla rodzin naturalnych odbyła 9 spotkań, w których uczestniczyło 14 rodzin. Ta forma pracy z rodziną cieszy się rosnącym zainteresowaniem, w związku z tym planowane są dalsze, comiesięczne spotkania.

Pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej (asystenci i koordynatorzy) sprawowali opiekę nad dziećmi rodzin uczestniczących w spotkaniach, prowadząc dla nich zajęcia edukacyjne.

4.3. Spotkania rodzin naturalnych

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej planowane i organizowane były spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowywani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), odpowiedniego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W ciągu całego 2015 roku zorganizowano 154 takie spotkania, w czasie których rodziny naturalne mogły skorzystać z porad specjalistów.

II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu z wyjątkiem sytuacji nagłych, interwencyjnych, o których mowa w art. 35 ust. 2, art. 58 ust.1 pkt 2 i 3 oraz art. 103 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

Organizowanie pieczy zastępczej następuje w ostateczności, po wyczerpaniu wszystkich gwarantowanych przepisami możliwości wsparcia rodziny.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1122/2011 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 24 listopada 2011 roku, zmienionego zarządzeniem Nr 52/11/2103 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 15 listopada 2013 r., Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie został wyznaczony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Lublin.

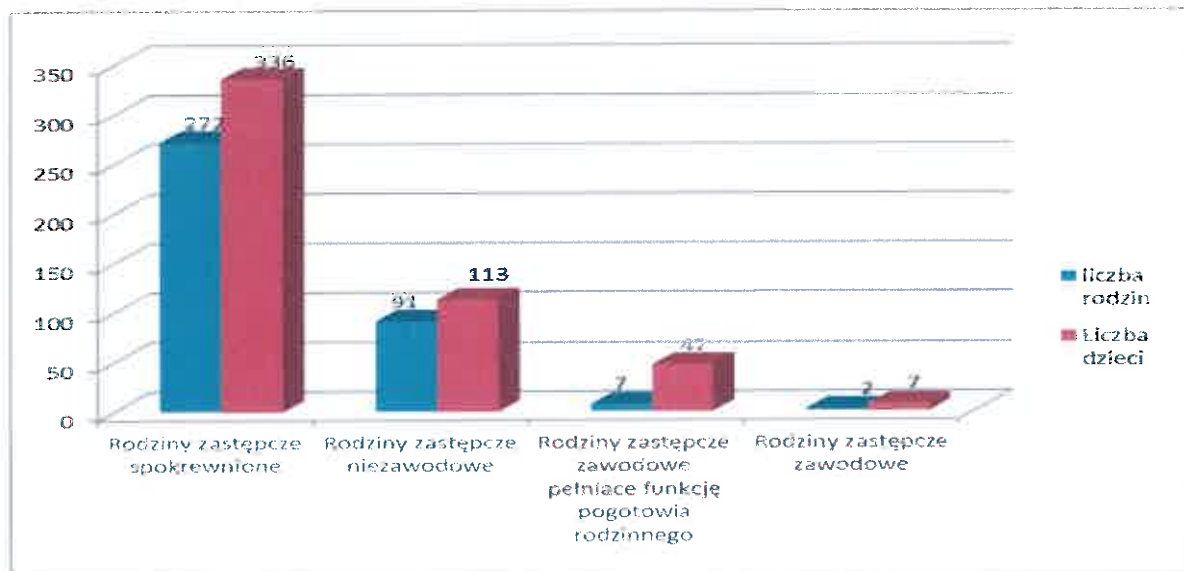
1.1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach pieczy zastępczej jest jednym z podstawowych zadań własnych powiatu. W trakcie roku 2015 na terenie Miasta Lublin funkcjonowały łącznie 372 rodziny zastępcze⁴, w których przebywało 503 dzieci (w tym 28 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością).

Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (272), w których wychowywało się 336 dzieci. Rodzin zastępczych niezawodowych było 91, a pod ich opieką pozostawało 113 dzieci. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało 7 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (47 dzieci) i 2 rodziny zastępcze zawodowe (7 dzieci).

⁴ jedna rodzina pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej.

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W funkcjonujących na terenie Miasta Lublin rodzinach zastępczych w w/w okresie na mocy orzeczeń sądu umieszczono 54 dzieci.

W okresie sprawozdawczym z rodzin zastępczych odeszło łącznie 30 dzieci, w tym:

- 10 dzieci powróciło do rodziny naturalnej,
- 8 dzieci zostało adoptowanych,
- 8 dzieci umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 4 inne (2 się usamodzieliło, 2 przeniesiono do domu pomocy społecznej).

Ponadto 7 dzieci, na podstawie postanowień sądu, zostało umieszczonych w innych niż dotychczas rodzinach zastępczych.

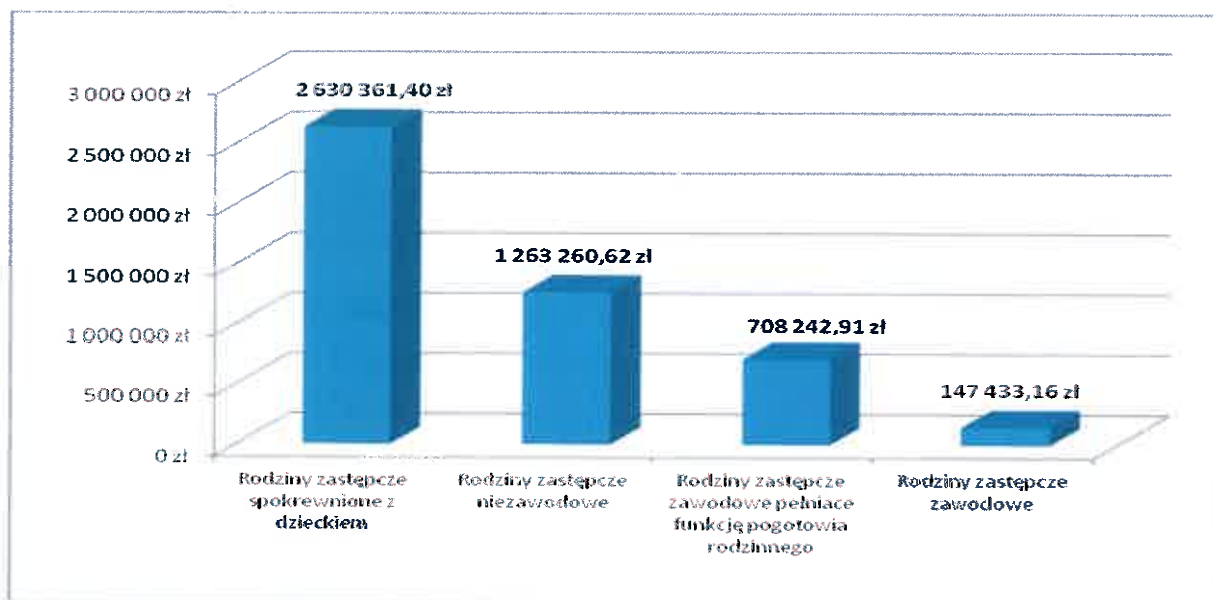
W 2015 roku 30 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej ukończyło 18 lat i zadeklarowało pozostanie w rodzinie zastępczej.

1.1.1. Działania podejmowane na rzecz rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin oraz dzieci objętych rodzinną pieczę zastępczą

Realizacja świadczeń dla rodzin zastępczych

Ogółem wydatki związane z wypłatami świadczeń dla lubelskich rodzin zastępczych wyniosły **4 760 158,57 zł⁵**, w tym 495 394,88 zł stanowiły wydatki na świadczenia dla dzieci umieszczonych w lubelskich rodzinach zastępczych, a pochodzących z innych powiatów.

Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2015 roku (w zł)

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zgodnie ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) rodzinom zastępczym **przysługują następujące świadczenia obligatoryjne**: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, dodatek na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej (w przypadku liczby dzieci powyżej 3).

⁵ Kwota zawiera wydatki na świadczenia i wynagrodzenia dla lubelskich rodzin zastępczych, oraz wydatki poniesione na rodziny pomocowe i osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Rodziny zastępcze mogą otrzymać również następujące świadczenia fakultatywne: dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka – raz w roku, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo, jak również świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (w przypadku rodzin zawodowych).

Na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano łącznie **481 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 221 decyzji dotyczących przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 17 decyzji zmieniających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – świadczenia obligatoryjne,
- 47 decyzji uchylających decyzje przyznające świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 22 decyzje dotyczące świadczeń nienależnie pobranych, wraz z umorzeniami,
- 27 decyzji dotyczących środków finansowych na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego – świadczenie obligatoryjne, gdy w rodzinie zastępczej przebywa więcej niż 3 dzieci,
- 57 decyzji przyznających jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - świadczenia fakultatywne,
- 6 decyzji przyznających jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów zdarzenia losowego,
- 6 decyzji odmownych dotyczących, przyznania jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – świadczenie fakultatywne,
- 3 decyzje przyznające jednorazowe świadczenie - dofinansowanie do wypoczynku dziecka,

- 75 decyzji odstępujących od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej (decyzje wydane na podstawie uchwały nr 428/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej dziecka, które przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zamieszkiwało na terenie Miasta Lublin.

W zależności od postanowienia sądu dzieci pochodzące z terenu Miasta Lublin mogą zostać umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu, podobnie jak rodziny zamieszkujące na terenie Lublina mogą zostać ustanowione rodzinami zastępczymi dla dzieci pochodzących z innych powiatów. Wynika to m. in. z faktu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, lub też z braku rodzin zastępczych gotowych na przyjęcie dzieci w ich miejscu zamieszkania.

W roku 2015 w lubelskich rodzinach zastępczych przebywało 454 dzieci pochodzących z Lublina. Wypłacono dla nich 5 249 świadczeń, których wartość wyniosła 3 918 265,88 zł.

W roku 2015 w 42 lubelskich rodzinach zastępczych, na podstawie porozumień zawartych z 20 powiatami, przebywało 49 dzieci z terenu innych powiatów.

Tabela 4. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2015 r.

Nazwa powiatu	Liczba lubelskich rodzin zastępczych w których przebywały dzieci	Liczba dzieci z innych powiatów na terenie Miasta Lublin
Biłgorajski	1	1
Chełmski	1	1
Hrubieszowski	1	1
Kraśnicki	1	1
Lubartowski	2	2
Lubelski	12	14
Legionowski	1	1
Łęczyński	3	3
Łukowski	1	1
Opolski	1	2
Niżański	1	1
Puławski	4	5
Radzyński	1	1
Sanocki	1	1
Świdnicki	6	9
Krasnystaw	1	1

Tarnowski	1	1
P. Zamojski	1	1
Miasto Zamość	1	1
Kamienna Góra	1	1
razem:	42*	49

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Na dzieci z innych powiatów umieszczane w lubelskich rodzinach zastępczych wypłacono 568 świadczeń o wartości 460 985,95zł. Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów wypłacanych świadczeń zawarto w tabeli nr 5.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych

W Mieście Lublin w 2015 roku funkcjonowało 9 rodzin zastępczych zawodowych w tym 7 pełniących funkcje pogotowia rodzinnego. Na podstawie zawartej umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie.

W przypadku 6 zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego wysokość wynagrodzenia ustalona została zgodnie z art. 78c i art. 78d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami w brzmieniu obowiązującym na dzień 31.12.2011)⁶. Dla jednej rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego wynagrodzenie wypłacane jest zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 234 ust. 1 – 5 ustawy, w dniu 31 grudnia 2014 r. zawarto umowy zlecenia o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z dwiema rodzinami, które przed 1 stycznia 2015 r. pełniły funkcję zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodziny zastępczej. Wysokość wynagrodzenia 2 zawodowych rodzin zastępczych ustalono zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy.

W roku 2015 na wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych wydatkowano łącznie 370 046,26 zł.

* jedna rodzina przyjęła dzieci z dwóch różnych powiatów (sanockiego i opolskiego).

⁶ Na podstawie art. 226 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze zawodowe miały możliwość złożenia wniosków o wypłatę wynagrodzenia na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2011 r.

Tabela 5. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2015 roku (w zł)⁷

WYSZCZEGÓLNIENIE		Zadania własne				Zadania przejęte od innych JST do realizacji na podstawie porozumień i umów				RODZINY ZASTĘPCZE OGÓŁEM			
		LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
L.p.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	14	15	16	17
1	RODZINY ZASTĘPCZE - OGÓŁEM	5 347	4253903,21	332	454	583	495394,88	42	49	5 930	4749298,09	372	503
2	RODZINY ZASTĘPCZE SPOKREWNIONE I NIEZAWODOWE OGÓŁEM:	4 713	3461679,77	323	403	528	431942,25	40	46	5 241	3893622,02	363	449
2.1	Rodziny zastępcze spokrewnione, z tego:	3 667	2490137,41	252	316	206	140223,99	20	20	3 873	2630361,40	272	336
2.1.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	3 515	2 451 244,08	252	316	205	139 723,99	20	20	3 720	2 590 968,07	272	336
2.1.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	120	23 593,33	12	12	0	0,00	0	0	120	23 593,33	12	12
2.1.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.1.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	29	13 900,00	20	29	1	500,00	1	1	30	14 400,00	21	30
2.1.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	3	1 400,00	3	3	0	0,00	0	0	3	1 400,00	3	3
2.1.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2	Rodziny zastępcze niezawodowe, z tego:	1 046	971542,36	71	87	322	291718,26	20	26	1 368	1263260,62	91	113
2.2.1	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	964	953 242,36	71	87	291	284 618,26	20	26	1 255	1 237 860,62	91	113
2.2.2	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	75	14 800,00	7	7	28	5 600,00	3	3	103	20 400,00	10	10
2.2.3	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.4	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	7	3 500,00	6	7	0	0,00	0	0	7	3 500,00	6	7
2.2.5	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
2.2.6	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	3	1 500,00	1	3	3	1 500,00	1	3
2.2.7	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0

⁷ wydatki z uwzględnieniem realizacji umów dofinansowanych środkami z budżetu państwa, bez wkładu własnego do Projektu Systemowego

3	RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE OGÓLEM:	634	792223,44	9	51	55	63452,63	2	3	689	855676,07	9	54
3.1	Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	64	87786,84	2	5	48	59646,32	1	2	112	147433,16	2	7
3.2	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	50	50 000,00	2	2	24	24 000,00	1	2	74	74 000,00	2	7
3.3	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	0	0,00	0	0	12	2 400,00	1	1	12	2 400,00	1	1
3.4	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.5	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.6	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.7	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.8	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.9	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
3.10	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	14	37 786,84	2	5	12	33 246,32	1	2	26	71 033,16	2	7
4.1	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z tego:	570	704436,60	7	46	7	3806,31	1	1	577	708242,91	7	47
4.2	świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	387	361 186,09	7	46	3	2 612,34	1	1	390	363 798,43	7	47
4.3	dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	52	9 565,91	5	5	0	0,00	0	0	52	9 565,91	5	5
4.4	dodatek z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.5	świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	19	6 550,00	7	19	0	0,00	0	0	19	6 550,00	7	19
4.6	świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	3	5 000,00	3	3	0	0,00	0	0	3	5 000,00	3	3
4.7	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.8	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	25	24 284,11	7	39	1	31,36	1	1	26	24 315,74	7	40
4.9	świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00	0	0
4.10	wynagrodzenie za pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej	84	297 850,49	7	46	3	1 162,61	1	1	87	299 013,10	7	47

1) dane wykazane narastająco, uwzględniono wszystkie rodziny i dzieci w nich przebywające w okresie I-XII 2015, które otrzymały pomoc finansową ;

2) w wypadku rodziny, która pełni podwójną funkcję (np. jednocześnie rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej) wykazano ją zarówno w wierszu nr. 2.1 jak i w wierszu 2.2 a w wierszu nr 2 wykazano faktyczną liczbę (tj 1.);

3) przez "LICZBA DZIECI" należy rozumieć dzieci objęte rodzinną pieczą zastępczą.

W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych, poza wypłatą świadczeń, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej realizował szereg innych zadań, m. in.:

➤ Okresowe oceny sytuacji dzieci umieszczonych w systemie rodzinnej pieczy zastępczej

W ramach działalności Działu przeprowadzono **825** ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i przekazano na piśmie **825** opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej do właściwych sądów. Ocen tych dokonano w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Ocena dotyczyła 405 dzieci. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat oceny dokonywano co 3 miesiące. Sytuacja dzieci starszych podlegała ocenie nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ocenie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej mogli uczestniczyć ich opiekunowie zastępczy, a także rodzice naturalni, jeżeli nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. O terminach posiedzeń zespołu oceniającego zawiadamiano rodziców biologicznych oraz opiekunów zastępczych dzieci, których sytuację oceniano. W procesie oceny brali udział psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny sekcji ds. rodzin zastępczych, w przypadku kiedy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora, asystent rodziny w przypadku gdy rodzina naturalna była objęta asystenturą.

➤ Oceny funkcjonowania rodzin zastępczych w kontekście jakości sprawowanej przez nie opieki.

Dokonano oceny **97** rodzin zastępczych w odniesieniu do predyspozycji posiadanych przez opiekunów oraz jakości opieki sprawowanej nad powierzonymi im dziećmi. Dział dokonał w/w ocen w składzie: psycholog, pedagog, właściwy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownik socjalny w sytuacji gdy rodzina zastępcza nie była objęta wsparciem koordynatora. W okresie sprawozdawczym 2 rodziny zastępcze uzyskały ocenę negatywną.

- Działania diagnostyczno-konsultacyjne w celu pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Psycholodzy zatrudnieni w dziale przeprowadzili badania psychologiczne 73 osób (53 rodziny) będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. W 2015 r. wydano 52 opinie dotyczące motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Psycholodzy i pedagodzy działu przeprowadzili badania psychologiczne i pedagogiczne 10 osób (7 rodzin) kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wydano 7 opinii psychologiczno-pedagogicznych.

W 2015 roku komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka⁸ odbyła 21 posiedzenia i sporządziła 25 protokołów stwierdzających spełnianie przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1 - 3 ustawy. Wydano 11 skierowań na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz 8 zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia.

W roku 2015 zakończono szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz dla osób pełniących już tą funkcję w ramach realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”⁹, w ramach którego zastosowano narzędzie Program Aktywności Lokalnej „Rodzina to my”. Szkolenia przebiegały wg Programu PRIDE Rodzinną Opieką Zastępczą/Adopcja Towarzystwa Nasz Dom. Zrealizowano 54 godziny dydaktyczne oraz 10 godzin dydaktycznych praktycznych. Szkolenie rozpoczęło się 30 grudnia 2014 r. i trwało do 17 kwietnia 2015 r. W szkoleniach uczestniczyło 15 osób, z czego 5 osób to kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a 10 to osoby, które już pełniły funkcję rodziny zastępczej. Koszt działania wynosił 12 960,00 zł.

W 2015 roku przeszkolono także 1 kandydatkę do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, 2 osoby (1 rodzinę) jako kandydatów na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego oraz 1 kandydatkę na rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną. Szkolenia te przeprowadzono przy wykorzystaniu własnych zasobów karowych, bez ponoszenia dodatkowych kosztów.

⁸ Działająca na podstawie Zarządzenie nr 56/2013 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z dn. 10.07.2013r. w sprawie ustalenia procedury kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka przez MOPR w Lublinie.

⁹ Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

- Wspieranie i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

W roku 2015 tą formą pomocy objęto 45 rodzin zastępczych. Udzielono łącznie 195 porad, w tym: 85 porad psychologicznych, 110 pedagogicznych.

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: problemów wychowawczych wynikających z historii życia dziecka, kontaktów opiekunów zastępczych z rodziną naturalną dziecka, postaw rodziców zastępczych wobec problemów dziecka, metod wychowawczych stosowanych przez opiekunów zastępczych, kierowania rodzin zastępczych do lekarzy specjalistów, specjalistycznej pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udzielania wskazówek o możliwości skierowania dzieci do placówek specjalistycznych i wsparcia dziennego.

Zainteresowanym klientom udzielane były również porady prawne, które dotyczyły w szczególności pomocy rodzinom zastępczym w przygotowaniu wniosków o ustalenie kontaktów dziecka z rodziną naturalną, o poszerzenie kompetencji rodziny zastępczej, o odrzucenie spadków, o pozbawienie/zawieszenie władzy rodzicielskiej rodziców naturalnych, o opiekę prawną/uregulowanie sytuacji prawnej oraz wniosków alimentacyjnych.

- Rejestry rodzin zastępczych

W 2015 roku sporządzono 2 rejestry i przekazano je w dniach: 30 czerwca 2015 r. oraz 7 stycznia 2016 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie i Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku. Pierwszy rejestr zawierał informacje o: 9 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 68 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 11 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 18 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywają pełnoletni wychowankowie. Uaktualniony w grudniu 2015 r. oraz przekazany w dniu 7 stycznia 2016 r. rejestr zawierał informacje o: 9 rodzinach pełniących

funkcję rodziny zastępczej zawodowej, 62 rodzinach pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, 10 rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 16 rodzinach zastępczych niezawodowych, w których przebywali pełnoletni wychowankowie.

➤ Pozwy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2015 roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu łącznie 74 pozwy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 100 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w lubelskich rodzinach zastępczych.

➤ Działalność informacyjna, upowszechnianie wiedzy i promowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego

W okresie sprawozdawczym do siedziby działu zgłosiło się 38 rodzin zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono 72 spotkania informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dniu 2 czerwca 2015 r. w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Dział ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, we współpracy ze Specjalistyczną Poradnią dla Rodzin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przygotował Piknik Rodzinny dla rodzin zastępczych i usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej. Impreza miała na celu integrację środowiska rodzin zastępczych, a także propagowanie ruchu rodzicielstwa zastępczego poprzez udzielanie rzetelnej informacji na temat psychologiczno-pedagogicznych i prawnych aspektów opieki zastępczej. Spotkanie składało się z dwóch części. Część pierwsza miała charakter edukacyjny i obejmowała wykłady, warsztaty, dyżury specjalistów, którzy udzielali porad pedagogicznych, psychologicznych i prawnych. Część druga natomiast miała charakter rekreacyjno-integracyjny, tj. gry i zabawy dla dzieci i opiekunów, konkursy z nagrodami, ognisko oraz atrakcje gastronomiczne

Promowanie rodzicielstwa zastępczego odbywało się także za pośrednictwem mediów. Od czerwca do grudnia zostały przygotowane i wyemitowane przez Radio TOK FM cztery audycje, w których poruszane były problemy rodzicielstwa zastępczego. Audycje były nagrywane przy udziale lubelskich rodzin zastępczych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i Zastępcy Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie ds. pieczy zastępczej i wspierania rodziny.

➤ Informacje na temat dzieci z uregulowaną sytuacją prawną

Do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie przekazano informację na temat 19 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W informacjach tych uwzględniono opinię dotyczącą charakteru więzi łączącej dziecko z aktualnym opiekunem.

➤ Sporządzanie wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych.

W roku 2015 pracownicy socjalni sekcji ds. rodzin zastępczych prowadzili systematyczną pracę socjalną z rodzinami zastępczymi oraz z osobami usamodzielnianymi, które opuściły pieczę zastępczą lub placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Pracownicy socjalni przeprowadzali również wywiady środowiskowe z rodzinami zastępczymi, które ubiegały się o świadczenia z ustawy o pomocy społecznej oraz z osobami usamodzielnianymi. W roku 2015 pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 292 wywiady środowiskowe, w tym 183 wywiady przeprowadzono z osobami usamodzielnianymi (co stanowi 62,67% ogółu).

Rekomendacje:

System rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin jest rozbudowany i zabezpiecza najważniejsze potrzeby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych. Niemniej, mając na względzie stałe doskonalenie niezbędne jest wskazanie najważniejszych kierunków dalszego rozwoju oraz potencjalnych zagrożeń jego funkcjonowania.

Biorąc pod uwagę zadania wynikające z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wzrastającą liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, wskazane jest systematyczne zwiększanie liczby niezawodowych rodzin zastępczych i zawodowych rodzin zastępczych, a w szczególności utworzenie zawodowej specjalistycznej rodziny zastępczej.

W roku 2015 wygospodarowano z zasobów Miasta Lublin lokal z przeznaczeniem na prowadzenie w nim rodziny zastępczej zawodowej. Mieszkanie zostało wyremontowane i przystosowane do potrzeb rodziny. Na w/w cel w roku 2015 wydatkowano kwotę o łącznej wartości 24 407,77 zł. W marcu 2016 roku planowane jest przeprowadzenie się do niego nowo utworzonej rodziny zastępczej zawodowej.

W Mieście Lublin nie funkcjonuje obecnie rodzinny dom dziecka będący formą rodzinnej pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Istniejące na terenie Miasta rodzinne domy dziecka mają status placówek opiekuńczo-wychowawczych i są formą instytucjonalnej pieczy zastępczej. W rodzinnym domu dziecka może przebywać do 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność,

przebywając w pieczy zastępczej¹⁰. W związku z problemami z pozyskaniem kandydatów do pełnienia funkcji prowadzącego rodzinny dom dziecka wskazanym byłoby wygospodarowanie z zasobów miasta lokalu z przeznaczeniem na prowadzenie w nim rodzinnego domu. Zabezpieczenie lokalu na czas pełnienia funkcji, zwiększyłoby szansę na pozyskanie kandydata również spośród rodzin, które nie mają obecnie odpowiednich warunków lokalowych. Zawarcie umowy o prowadzenie rodzinnego domu dziecka będzie wiązało się z wypłatą przysługującego wynagrodzenia (art. 62 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) oraz zabezpieczeniem środków finansowych na świadczenia obowiązkowe i fakultatywne, wynikające z art. 80, art. 81, art. 83 i art. 84 wskazanej ustawy.

Zgodnie z art. 57 ust. 1a rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci, zapewnia się pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Z uwagi na to, iż jest to nowa forma wsparcia w perspektywie kolejnych lat, może zaistnieć potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Zgodnie z art. 51 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze zawodowe są zobowiązane do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności przez udział w szkoleniach z wykorzystaniem możliwości finansowania ze środków pozabudżetowych.

1.1.2. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2015 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było **10** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **338 675,80 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 31 grudnia 2015 r. w ramach ogłoszonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015” Miasto Lublin pozyskało z budżetu państwa dotację celową w kwocie **101 659,50 zł** (co stanowiło 28,35% całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla 10 koordynatorów.

¹⁰W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodziny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

czasie większej liczby dzieci.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z **175 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **248 dzieci**. Zakończyli pracę z **29 rodzinami** zastępczymi, odbyli **2 102 wizyty** w środowisku. Uczestniczyli w 418 spotkaniach, w czasie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 71 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych (na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili 418 informacji o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 71 informacji o rodzinach zastępczych).

Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów 274 informacje o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, świetlic środowiskowych, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, itp.), działania mogły w sposób istotny wspierać rodzinę w zapewnieniu dziecku w rodzinie zastępczej odpowiednich warunków do właściwego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;
- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu, w celu całościowego poznania sytuacji dziecka, kontaktu z jego rodzicami biologicznymi;

- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

Rekomendacje:

Należy podkreślić, iż funkcja koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest stosunkowo nową formą wspierania rodzin zastępczych. Dostrzegając zasadność kontynuowania i intensyfikacji pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w budżecie Miasta przewidziano na rok 2016 środki na zatrudnienie 11 koordynatorów.

Zgodnie z zapisami ustawy, maksymalna liczba rodzin zastępczych, które mogą zostać objęte w tym samym czasie wsparciem 11 koordynatorów wynosi 165. W perspektywie kolejnych lat, może zaistnieć potrzeba zwiększenia liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym celu należy systematycznie pozyskiwać dodatkowe środki finansowe ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych.

Zasadne jest zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej możliwości systematycznego podnoszenia kwalifikacji.

1.1.3. Pozostałe formy wsparcia dla rodzin zastępczych

Rodziny pomocowe

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, są wspierane przez rodziny pomocowe. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

Rodziną pomocową może zostać:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;

- małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodziny takie, na mocy art. 73 ustawy, sprawują czasowo opiekę nad dzieckiem w szczególności w okresie niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu, czy też w sytuacji wystąpienia nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie.

Na podstawie 10 umów zawartych o pełnienie funkcji rodziny pomocowej (z których trzy z okresem obowiązywania od 22 grudnia 2015 r. do dnia 3 stycznia 2016 r.) 25 dzieci przebywało w rodzinach pomocowych. Wynagrodzenie za pełnienie funkcji rodziny pomocowej wypłacono 7 rodzinom, w których przebywało 21 dzieci.

Ogółem wydatki na rodziny pomocowe w 2015 roku wyniosły **5 469,35 zł**, w tym wynagrodzenie wraz z pochodnymi wypłacone na podstawie 7 umów o pełnienie funkcji rodziny pomocowej w kwocie **3 697,29 zł**.

Osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

Zgodnie z art. 57 ust. 1a, ustawy w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W okresie sprawozdawczym podpisano 4 umowy o świadczenie usług w wymiarze nie wyższym niż 40 godzin miesięcznie. Wsparcie osób do pomocy skierowane było do 3 rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci. Zgodnie z zawartymi umowami stawka za 1 godzinę usług wynosiła 10 zł brutto. Wynagrodzenie dla 3 zatrudnionych osób wyniosło łącznie **5 391,13 zł**.

Grupy wsparcia

W 2015 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie prowadzono grupę wsparcia dla rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzin naturalnych. Grupa wsparcia odbyła 9 spotkań, w których uczestniczyło 7 rodzin.

Rekomendacje:

Obecnie, zgodnie z zapisami ustawy zabezpieczone są potrzeby rodzin zastępczych zawodowych, w zakresie korzystania z usług rodziny pomocowej, jak również osoby do pomocy przy pracach gospodarskich i w opiece nad dziećmi, w przypadku pobytu w rodzinie zastępczej powyżej 3 dzieci. W kolejnych latach, biorąc pod uwagę rosnące zainteresowanie tą formą pomocy, również wśród rodzin zastępczych niezawodowych, należy spodziewać się, iż liczba zawartych umów wzrośnie, co wiązać się będzie z wyższymi kosztami obsługi tego zadania, co zostanie uwzględnione w planie budżetu w kolejnych latach.

1.2. Rodzinna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

Zgodnie z art. 191 ustawy, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w innym powiecie. Podstawę zwrotu wydatków stanowi porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków.

Miasto Lublin w skali całego 2015 roku poniosło wydatki związane z refundacją wypłaconych świadczeń **dla 95 dzieci**, które przebywały w rodzinnej formie pieczy zastępczej na terenie innych powiatów – **w 67 rodzinach zastępczych** (na mocy porozumień w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie, zawartych z 29 powiatami). W 2015 r. wydatki na ten cel wynosiły **1 140 672,94 zł**.

Tabela 6. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2015 roku ¹¹

Lp	Nazwa powiatu	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Wydatki w 2015r.
1.	Biłgorajski	2	4	48 000,00
2	Chelmski	1	1	8 000,00
3	Głogowski	1	1	16 869,60
4	Hrubieszowski	1	1	12 000,00
5	Janowski	2	2	17 979,42
6	Krasnostawski	3	4	52 697,88
7	Kraśnicki	3	5	63 150,00
8	Kościański	1	1	14 400,00

¹¹ Bez dziecka cudzoziemskiego

9	Leski	2	8	154 093,85
10	Lubartowski	8	10	97 482,66
11	Lubelski	15	22	277 378,08
12	Lęczyński	5	7	57 613,34
13	Miasto Świnoujście	1	1	7 920,00
14	Mrągowski	1	1	12 000,00
15	Opolski	1	2	24 000,00
16	Parczewski	1	1	14 400,00
17	Pucki	1	2	25 340,40
18	Puławski	1	1	12 000,00
19	Radzyński	2	3	27 840,00
20	Rzeszowski	2	2	10 484,94
21	Staszowski	2	3	37 400,00
22	Świdnicki	3	3	27 840,00
23	Warszawski Zachodni	1	1	9 064,52
24	Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie	1	2	24 000,00
25	Wielicki	1	1	48 405,99
26	Wołomiński	2	2	20 520,00
27	Zamojski	1	1	12 000,00
28	Sochaczew	1	2	7 974,26
Razem:		66	94	1 140 672,94 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Wśród dzieci, za które Miasto Lublin ponosiło odpłatność w 2015 roku było **1 dziecko cudzoziemskie**, które przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie powiatu lubartowskiego. W 2015 r. wysokość wydatków stanowiła kwota **12 000,00 zł** (liczba świadczeń 12). Środki na ten cel zapewniał budżet państwa.

Zgodnie z właściwością powiatową¹² Miasto Lublin poniosło wydatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w wysokości **5 417 436,63 zł**.

¹² Zgodnie z art. 180 pkt 13 do zadań powiatu należy finansowanie: "świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu" (w obrębie rodzinnej pieczy zastępczej dotyczy to dzieci pochodzących z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów).

Tabela 7. Wydatki na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów (w zł).

Rodziny zastępcze spokrewnione funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	2 490 137,41zł
Rodziny zastępcze niezawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	971 542,36 zł
Rodziny zastępcze zawodowe funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina	87 786,84 zł
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego funkcjonujące w Lublinie z dzieckiem/dziećmi pochodzącym/(pochodzącymi) z Lublina ¹³	715 297,08 zł
Odpłatność za dzieci pochodzące z Lublina w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów ¹⁴	1 152 672,94 zł
Razem:	5 417 436,63 zł

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.¹⁵

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego¹⁶;
- specjalistyczno – terapeutycznego¹⁷;

¹³ W tym 5 469,35 zł przeznaczone na rodziny pomocowe oraz 5 391,13zł z tyt. wynagrodzeń dla osób do pomocy

¹⁴ W tym 12 000 zł na dziecko cudzoziemskie (finansowane z budżetu państwa)

¹⁵ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

¹⁶ Art. 103. „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

¹⁷ Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;

- rodzinnego¹⁸.

Placówka opiekuńczo–wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno – terapeutycznego.

2.1. Placówki opiekuńczo–wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin

W 2015 roku w Lublinie funkcjonowało **17 placówek opiekuńczo–wychowawczych**. Miasto Lublin prowadziło 13 placówek (1 socjalizacyjną, 1 rodzinną, 10 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną, oraz 1 interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działały 4 placówki – 2 socjalizacyjne, 2 rodzinne (dla Domu im. Matki Weroniki, Rodzinnego Domu im. św. Dominika, Domu Młodzieży SOS - umowy zawarte w 2013 r. obowiązują do 31 marca 2018 roku, natomiast dla Rodzinnego Domu im. Serca Jezusa umowa obowiązuje do 31 marca 2016 roku).

W Lublinie funkcjonowały zatem:

- 3 placówki socjalizacyjne,
- 3 placówki rodzinne,
- 1 interwencyjna,
- 10 łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej.

Placówki opiekuńczo–wychowawcze **dysponowały łącznie 256 miejscami**. W ciągu 2015 roku umieszczonych było w nich **352 dzieci** (w tym 281 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin).

W 2015 roku wysokość dofinansowania placówek opiekuńczo–wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 726 136,71 zł** (w tym **918 929,04 zł dofinansowanie utrzymania dzieci pochodzących z innych powiatów**).

2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;

3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

¹⁸ Art. 102. „Placówka opiekuńczo–wychowawcza typu rodzinnego:

1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;

2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;

3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

Tabela 8. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2015 roku

Placówki opiekuńczo – wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin		
			Liczba miejsc 31.12.15		Liczba dzieci korzystających w 2015		Liczba miejsc 31.12.15	Liczba dzieci korzystających w 2015	
			ogółem	interw.	ogółem	w tym spoza Lublina		ogółem	w tym spoza Lublina
opiekuńczo – wychowawcze	socializacyjne	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka	30		36	8			
		Dom Młodzieży SOS							
		Dom im. Matki Weroniki					44	50	28
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8		11				
		Rodzinny Dom im. Serca Jezusa							
		Rodzinny Dom im. św. Dominika					16	21	7
	socializacyjne i interwencyjne	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II							
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III	128	31	159	50			
		Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV							
Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V									
Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI									
interwencyjna	Dom Rodzinny Nr 1								
	Dom Rodzinny Nr 2								
	Dom Rodzinny Nr 3								
	Dom Rodzinny Nr 4								
	Pogotowie Opiekuńcze	30	30	75	41				
Razem placówki opiekuńczo - wychowawcze			196	61	281	99	60	71	35

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W sprawie przyjęcia do placówki opiekuńczo–wychowawczej funkcjonującej na terenie Lublina dziecka pochodzącego z terenu innego powiatu oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na utrzymanie dziecka w placówce zawierane są porozumienia między Miastem Lublin a odpowiednim Powiatem.

W ciągu 2015 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie przebywało 134 dzieci pochodzących z 28 powiatów oraz 2 dzieci z innych państw.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2015 roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wniósł do Sądu łącznie 93 pozwy o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz 117 dzieci pochodzących z Lublina i przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie lub na terenie innych powiatów.

W związku z brakiem realizacji przez rodziców zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, do komorników skierowano 6 wniosków o egzekucję świadczeń alimentacyjnych.

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Lublinie.

Pracownicy sekcji ds. placówek opiekuńczo-wychowawczych i wsparcia dziennego brali udział w 25 posiedzeniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w 17 placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Tabela 9. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta

	Powiat z którego dziecko pochodzi	Placówki prowadzone przez Miasto Lublin												Placówki działające na zlecenie Miasta Lublin				Razem
		Placówka O-W – Rodzinka I	Placówka O-W – Rodzinka II	Placówka O-W – Rodzinka III	Placówka O-W – Rodzinka IV	Placówka O-W – Rodzinka V	Placówka O-W – Rodzinka VI	Dom Rodzinny Nr 1	Dom Rodzinny Nr 2	Dom Rodzinny Nr 3	Dom Rodzinny Nr 4	Dom Dziecka im. J. Korczaka	Rodzinny Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Młodzieży SOS	Dom im. Matki Weroniki	Rodzinny Dom im. Serey Jezusa	
1	białski													2				2
2	białobrzescki														2			2
3	bieszczadzki					1												1
4	biłgorajski													2				2
5	grójecki													4				4
6	hrubieszowski													1				1
7	janowski															1		1
8	Katowice												1					1
9	kraśnicki													1				1
10	legionowski		1															2

11	lubartowski		2								2		5	3					12
12	lubelski	2	8		1		1	1			5		17	2					37
13	łęczyński	2												1					3
14	Łódź													1					1
15	łukowski												1						1
16	mławski													1					1
17	mrągowski													2					2
18	parczewski	2													1	3			6
19	puławski		1							1		2							3
20	radzyński				2														2
21	rycki	2	3			1		1	4	2			2	1	1				17
22	Siedlce													1					1
23	świdnicki		2	5			1		3	2			7						20
24	Tarnobrzeg													1					1
25	Warszawa												1						1
26	włodawski													1		3			4
27	zamojski												1						1
28	żyrardowski												1						1
29	obcokrajowcy												2						2
Razem dzieci:		8	17	5	3	2	2	2	7	2	2	8	0	41	24	4	7	0	134
		99												35					

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Łączna kwota zobowiązań powiatów na rzecz Miasta Lublin za 2015 rok wynikająca z realizacji porozumień wyniosła **2 894 379,00** zł. Zobowiązania powiatów z tytułu ponoszenia wydatków za pobyt dzieci w placówkach realizujących zadania interwencyjne funkcjonujących w Lublinie na rzecz Miasta Lublin w 2015 roku wyniosła **1 335 055,27** zł¹⁹.

2.2. Koszty utrzymania dziecka w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej

Średnie miesięczne²⁰ wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

Na podstawie informacji złożonych przez dyrektorów i głównych księgowych poszczególnych placówek, wyliczona została w 2015 roku wysokość średnich miesięcznych

¹⁹ (bez uwzględnienia miesiąca grudnia 2014 ze względu na płatność zobowiązań w miesiącu styczniu 2015 r.)

²⁰ Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2012 roku określeniem zawartym w art. 196 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

Przygotowane zostało zarządzenie Nr 75/3/2015 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 27 marca 2015 roku, zgodnie z którym średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w 2015 roku wynosiły:

- 1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 3 488 zł;
- 2) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 3 644 zł;
- 3) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 3 822 zł;
- 4) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 3 925 zł;
- 5) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 3 725 zł;
- 6) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 3 848 zł;
- 7) Dom Rodzinny Nr 1 – 5 673 zł;
- 8) Dom Rodzinny Nr 2 – 4 574 zł;
- 9) Dom Rodzinny Nr 3 – 4 686 zł;
- 10) Dom Rodzinny Nr 4 – 5 426 zł;
- 11) Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 4 805 zł;
- 12) Rodzinny Dom Dziecka – 3 643 zł;
- 13) Pogotowie Opiekuńcze – 6 945 zł;
- 14) Dom im. Matki Weroniki – 3 376 zł;
- 15) Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 3 158 zł;
- 16) Rodzinny Dom im. św. Dominika – 3 046 zł;
- 17) Dom Młodzieży SOS – 4 910 zł.

Zarządzenie, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 30 marca 2015 roku pod poz. 1093, rozesłano do placówek w Lublinie i do powiatów, z terenu których dzieci przebywały w placówkach w Lublinie.

Kwota odpowiadająca średnim miesięcznym wydatkom przeznaczonym na utrzymanie dziecka w placówce jest podstawą wzajemnych rozliczeń finansowych między powiatem pochodzenia dziecka i powiatem, na terenie którego dziecko przebywa w placówce, a także stanowi podstawę ustalania opłaty za pobyt dziecka w placówce, ponoszonej przez rodziców.

Rekomendacje:

Za najważniejsze potrzeby w zakresie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych należy uznać:

- ustawiczne podnoszenie kwalifikacji kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących rozwój wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych.

2.3. Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana w innych powiatach

W przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka pochodzącego z Lublina w placówce na terenie Miasta Lublin, podejmowane są działania zmierzające do umieszczenia dzieci w placówkach funkcjonujących na terenie innych powiatów. W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie 18 powiatów przebywało 94 dzieci pochodzących z Lublina. Między powiatami i Miastem Lublin zostały ustalone zasady dotyczące umieszczania dzieci w placówkach i kosztów ich utrzymania sformułowane w formie odpowiednio zawartych porozumień

W 2015 roku zawarto 14 nowych porozumień zaproponowanych przez powiaty. Niektóre powiaty zawierały porozumienia odrębne dla każdego dziecka umieszczanego w placówce funkcjonującej na ich terenie.

Tabela 10. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Lublinem w 2015 roku

Lp	powiat	placówka	Liczba dzieci pochodzących z Lublina	
			w 2015 roku	wg. stanu na 31.12.2015
1.	białski	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Janowie Podlaskim	1	1
2	białogardzki	Wioska Dziecięca SOS w Karlinie	2	1
3	biłgorajski	Wioska Dziecięca SOS w Biłgoraju	13	10
4	chełmski	Dom Dziecka w Dubience	6	6
5	Kielce	Placówka Opieki Doraźnej "Azył" w Kielcach	2	1
6	kolbuszowski	Katolicka Placówka Wychowawcza "Nasz Dom" w Widelce	1	1

7	Koszalin	Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa SOS w Koszalinie	2	2
8	Kraków	Interwencyjna Placówka O-W dla Dziewcząt	1	x
9	krasnostawski	Placówka "Nasz Dom" w Tuligłowach	2	2
10	kraśnicki	Wioska Dziecięca SOS w Kraśniku	13	8
11		Młodzieżowa Wspólnota Mieszkaniowa w Kraśniku	9	6
12		Dom Dziecka w Kraśniku	1	x
13	lubelski	Dom Dziecka w Woli Gałęzowskiej	3	2
14		Dom Dziecka w Przybysławicach	2	1
15	łęczyński	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Kijanach	2	2
16	myśliborski	Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Dębnie (Województwo Zachodniopomorskie)	1	1
17	opatowski	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Nieskurzowie Nowym	1	1
18	radzyński	"Mój Dom" w Radzynie Podlaskim	1	1
19	Siedlce	Wioska Dziecięca SOS w Siedlcach	19	18
20		Dom Dziecka "Dom pod Kasztanami"	5	5
21	Warszawa	Pogotowie Opiekuńcze Nr 1	2	x
22		Pogotowie Opiekuńcze Nr 2	2	x
23	Zamość	Dom Dziecka w Zamościu	3	2
	18 powiatów	23 placówki	94	71

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zobowiązania Miasta Lublin w 2015 roku w stosunku do innych powiatów z tytułu pobytu dzieci z Lublina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na ich terenie wyniosły **2 873 904,72 zł**.

III. USAMODZIELNIENIA

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2015 znajdowało się **622** usamodzielnianych wychowanków z czego:

- **375** wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej²¹,
- **247** wychowanków z 74 placówek²².

Najwięcej wychowanków usamodzielnia się z placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 38 placówek, w tym 13 w Lublinie). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2015 roku usamodzielniali się wychowankowie z 25 młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 9 zakładów poprawczych, z 1 schroniska dla nieletnich oraz z 2 młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

257 osobom usamodzielnianym (41,32% ogółu usamodzielnianych) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu: 152 osobom z rodzin zastępczych (40,53% ogółu usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych) oraz 105 osobom z placówek (42,51% ogółu usamodzielnianych wychowanków z placówek).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, na usamodzielnienie, wyniosły w 2015 roku **1 168 234,51 zł**.

Tabela 11. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2015 r.

Rodzaj świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Liczba		Kwota
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	14	14	70 857,00	12	12	77 505,00
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				1	1	4 941,00
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	1166 (z czego 8 św. wkład własny EFS)	128 (w tym 4 os. wkład własny EFS)	576 609,78 (z czego 3 976,40 wkład własny EFS)	615	81	305 043,73
				(z czego 6 św. wkład własny EFS) (w tym 3 os. wkład własny EFS) (z czego 2 988,20 wkład własny EFS)		
				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
Pomoc na	29	29	69 969,00	31	31	68 250,00

²¹ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

²² Z czego 58 osób to wychowankowie z 37 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

zagospodarowanie				z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej		
				6	6	14 898,00
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	10	X	X	15	X
Łącznie			717 435,78	Łącznie		450 798,73
Łącznie wydatki na usamodzielnienia				1 168 234,51 zł		

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnieniu wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2015 dysponowało **7 mieszkaniami chronionymi** (25 miejsc). W ciągu całego 2015 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało **35 osób**.

Tabela 11. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu chronionym na terenie Lublina	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie				
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek		
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015r.)	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015r.)	
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0	
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	0	2	1	
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	0	3	2	
ul. Ogrodowa (6 miejsce) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	4	4	2	2	
ul. Staszica (5 miejsce) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	4	1	4	3	
ul. Wyzynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	3	1	5	2	
ul. Wyzynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	3	3	3	1	
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym					
Stan na dzień 31.12.2015r.					
Ilość mieszkań	7	16	10	19	11
Ilość miejsc	25				

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Realizacja projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2015 roku 8 wychowanków rodzin zastępczych i placówek uczestniczyło w projekcie systemowym „Człowiek inwestycją w społeczeństwo” realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

W ramach realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia w stosunku do uczestników projektu systemowego „Człowiek inwestycją społeczeństwo” zastosowano zestaw instrumentów o charakterze aktywizującym, mających doprowadzić uczestników projektu do ich integracji ze społeczeństwem oraz aktywizacji zawodowej.

W tabeli 12 zamieszczono dane na temat świadczeń przyznanych w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”.

Tabela 12. Koszt realizacji zadań w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”

Rodzaj świadczenia	Koszt realizacji w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”	
	z placówek	z rodzinnej pieczy zastępczej
	<i>kwota świadczenia</i>	<i>kwota świadczenia</i>
Instrumenty aktywizacji zawodowej		
Usługa doradcy zawodowego	0,00 zł	300,00 zł
Instrumenty aktywizacji edukacyjnej		
Kurs „Obsługa kasy fiskalnej”	1 164,00 zł	0,00 zł
Kurs wychowawcy kolonijnego	1 500,00 zł	0,00 zł
Zajęcia wyrównawcze wiedzę z języka angielskiego	3 318,30 zł	4 424,56 zł
Zajęcia poszerzające wiedzę z matematyki	2 256,10 zł	2 461,54 zł
Zajęcia wyrównawcze wiedzę z fizyki	0,00 zł	1 487,00 zł
Instrumenty aktywizacji społecznej		
Warsztaty „Planowania rodziny oraz profilaktyka uzależnień”	549,84 zł	733,16 zł
Warsztaty „Zarządzania zasobami własnym”.	238,70 zł	0,00 zł
Dofinansowanie do opłat za stancję	0,00 zł	400,00 zł
Dofinansowanie opłat za czynsz	292,18 zł	0,00 zł
Dofinansowanie do opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym	229,04 zł	0,00 zł

Łączny koszt instrumentów aktywnej integracji	9 548,16 zł	9 806,26 zł
Łącznie wydatki na uczestników projektu systemowego w roku 2015: 19 354,42 zł. (dla 8 osób)		
Suma wkładu własnego: 6 964,60 zł. - 14 świadczeń (dla 7 osób)		

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2015 roku zaktualizowany został poradnik skierowany do usamodzielniającej się młodzieży oraz osób wspierających ich usamodzielnienie tzw. VADEMECUM USAMODZIELNIENIA „Postaw na przyszłość”. Poradnik zawiera informacje dotyczące form pomocy w ramach usamodzielnienia, wykaz szkół i instytucji działających na terenie Miasta Lublin wspierających osoby usamodzielniane oraz informacje dotyczące rynku pracy.

Koszt opracowania i wydruku 350 egzemplarzy poradnika wyniósł 12 828,90 zł. Poradnik dostępny jest również w wersji elektronicznej na stronie internetowej MOPR.

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. Dotychczas realizowane działania w tym zakresie zwiększają szanse młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym na podjęcie zatrudnienia.

Rekomendacje:

Za najistotniejsze potrzeby w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków należy uznać:

- utrzymanie na poziomie roku 2015 liczby mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców);
- organizowanie różnorodnych form aktywizacji osobom usamodzielnianym w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy;

IV. ZESTAWIENIE POTRZEB I REKOMENDACJE

- Promowanie wartości rodzinnych, przez kampanie społeczne, spotkania edukacyjne oraz działania zapobiegające występowaniu zjawisk patologicznych w rodzinie m. in. mediacje rodzinne.
- Zlecenie prowadzenia placówki wsparcia dziennego w dzielnicy Za Cukrownią.
- Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego celem zwiększania atrakcyjności zajęć przewidzianych dla dzieci i młodzieży.
- W dalszym ciągu szczególnej uwagi wymaga współpraca z sądem w zakresie przyspieszenia procedur, właściwego wskazywania placówek do których mają być kierowane dzieci oraz problemu doprowadzania dzieci do wskazanych placówek. Należy kontynuować bezpośrednią współpracę z kuratorami sądowymi.
- Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych) na dofinansowanie wynagrodzeń dla zatrudnionych asystentów rodzinnej pieczy zastępczej.
- Kontynuowanie prowadzenia grup wsparcia dla rodzin z problemem niewydolności wychowawczej.
- Kontynuowanie prowadzenia spotkań rodzin naturalnych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.
- Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
- Kontynuowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
- Systematyczne zwiększanie liczby zawodowych rodzin zastępczych.
- Systematyczne podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych zawodowych.
- Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym wsparcia ze strony rodzin pomocowych.
- Organizowanie dla rodzin zastępczych spokrewnionych szkoleń podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.
- Organizowanie dla rodzin zastępczych niezawodowych szkoleń dotyczących specyficznych potrzeb dzieci (m.in. FAS, ADHD, zaburzenia więzi, adolescencja).
- Kontynuowanie zatrudnienia osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, w których przebywa 3 i więcej dzieci.

- Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (ze szczególnym uwzględnieniem programów rządowych) na dofinansowanie wynagrodzeń dla zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- Ustawiczne podnoszenie kwalifikacji kadry placówek opiekuńczo–wychowawczych.
- Organizowanie różnorodnych form aktywności, stymulujących rozwój wychowanków placówek opiekuńczo–wychowawczych.
- Kontynuowanie prowadzenia mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców).
- Organizowanie różnorodnych form aktywności osobom usamodzielnianym w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy.
- Doskonalenie zasad współpracy z sądami, poradniami, kuratorami sądowymi oraz innymi podmiotami w celu zwiększenia skuteczności działań.
- Przygotowanie organizacyjne do sprawnego wypłacania świadczenia wychowawczego i dodatku wychowawczego.

Spis tabel i wykresów:

Tabela 1. Liczba rodzin objętych terapią w 2015 roku	4
Tabela 2. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2015 roku z podziałem na rodzaj wsparcia	4
Tabela 3. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2015 roku z podziałem na typy	10
Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2015 roku	18
Wykres 2. Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Miasta Lublin w 2015 roku (w zł)	19
Tabela 4. Dzieci z innych powiatów w lubelskich rodzinach zastępczych w 2015 r.	21
Tabela 5. Wydatki na rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin w okresie I – XII 2015 roku (w zł)	23
Tabela 6. Lubelskie dzieci pod opieką zastępczą świadczoną na terenie innych powiatów w 2015 roku	34
Tabela 7. Wydatki na dzieci pochodzące z Lublina w lubelskich rodzinach zastępczych oraz dzieci pochodzących z Lublina, w rodzinnej pieczy zastępczej organizowanej na terenie innych powiatów (w zł).	36
Tabela 8. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2015 roku	38
Tabela 9. Dzieci z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie Miasta	39
Tabela 10. Dzieci pochodzące z Lublina przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych poza Lublinem w 2015 roku	42
Tabela 11. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków	45
Tabela 12. Koszt realizacji zadań w ramach projektu systemowego „Człowiek inwestycją w społeczeństwo”	46

DYREKTOR
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE
w Lublinie

Małgorzata Demągala

Z-ca Dyrektora
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie

dr Magdalena Pakula

Zastępca Prezydenta Miasta Lublin

Monika Lipińska